

Svenska
missionsrådet

Amanda Källstig
Sida Partnership Forum
Södra Vägen 3D
871 40 Härnösand

Svenska missionsrådet
Box 14038
167 14 Bromma

Slutrapport för Svenska missionsrådets kommunikationsprogram 2022-2023

Det här är Svenska missionsrådets slutrapport för kommunikationsprogrammet under perioden 1 januari 2022 till 31 mars 2023. Rapporten består av en berättande del, en finansiell rapport och några bilagor (se förteckning på sista sidan).

Rapporten beskriver de aktiviteter vi har genomfört under 2022 och fram till 31 mars 2023. Eftersom insatsen blev avbruten och ingen har genomfört någon utvärdering har vi inte krävt att medlemsorganisationerna rapporterar resultat, men det finns ändå en del resultat som medlemsorganisationerna fångat upp i sin löpande uppföljning.

Vi kan konstatera att inga av de insatser som medlemsorganisationerna genomfört och vi godkänt under perioden ryms inom bistånds- och utrikeshandelsministerns beskrivning ”dyra konferenser” som bör prioriteras bort till förmån för matpaket. Medlemsorganisationerna är väldigt kostnadseffektiva och använder sig i sin kommunikation framför allt av mötesplatser och plattformar som de redan har och betalar för med egna medel.

Den här rapporten bygger på slutrapporter från de sammanlagt nio kommunikationsinsatser som åtta medlemsorganisationer har arbetat med. Det finns också ett avsnitt om det påverkansarbete som SMR:s kansli har genomfört samt en förklaring av budgeten.

Vänliga hälsningar

Alvik 2023-06-21

Charlotta Norrby
Generalsekreterare
Svenska missionsrådet

Kristian Hartman
Kanslichef
Svenska missionsrådet

Innehåll

Konsekvenser av regeringens nedskärningar	3
Konsekvenser för SMR:s kansli.....	4
Kommunikationsprogrammet.....	4
Insatser som har ingått i programmet.....	5
Resultat.....	5
Kansliets påverkansarbete	6
Metoder och aktiviteter	8
Samarbete och samverkan	8
Kvalitetssäkring	9
Budget	9
Tilläggsavtal och omdisponeringar.....	9
Rekvisioner	10
Finansiell rapport	10
Kostnadseffektivitet	10
Bilagor	11

Konsekvenser av regeringens nedskärningar

Eftersom Sida sa upp avtalet med SMR 13 januari 2023 var vi tvungna att i vår tur säga upp avtalen med våra medlemsorganisationer, vilket vi gjorde 17 januari 2023.

Genomgående för alla insatser är att våra medlemsorganisationer har lagt ner mycket arbete på att planera, genomföra och följa upp insatserna. Att avbryta insatserna utan att få möjlighet att kunna följa upp resultat är inte ett effektivt och ansvarsfullt användande av biståndsmedel.

Det är utmanande för en liten organisation att hantera stora neddragningar utan framförhållning och ett stort resursslöseri att insatser som planerats och resurssatts plötsligt läggs ned utan möjlighet till ansvarsfull utfasning. Politiska beslut styr biståndet men det vore önskvärt med politisk konsensus om ansvarsfull förändring, det vill säga att slutna avtal respekteras eller fasas ut med rimliga förutsättningar. Här finns också en utmaning när det gäller att bredda mångfalden i civilsamhället då det krävs att man är privilegierad nog att kunna ta risker att tacka ja till ett arbete med biståndsfinansiering (Ur Kristna Fredsrörelsens rapport).

Alla medlemsorganisationer försöker att hitta möjligheter att finansiera åtminstone delar av sina insatser på annat sätt, vilket har försvårats av att de inte fick möjlighet till någon omställningsperiod när anslaget sades upp så abrupt. Det gör att insatser kommer av sig och försvårar en omstart i relation till samarbetspartner eller personer som insatserna vill nå.

På frågan om insatserna har varit kostnadseffektiva skriver flera medlemsorganisationer att de har strävat efter det, men att det är svårt att hävda det med tanke på att de inte fullt ut kommer att kunna använda det de har investerat i kontakter, system och material eftersom finansieringen från Sida upphör efter bara ett års insatsperiod.

Regeringens flyktingavräkning och Sidas limiter under 2022 ledde till att flera aktiviteter inom insatserna sköts upp till 2023. Eftersom de har varit tvungna att ägna den mesta tiden januari-mars 2023 åt att avsluta insatsen innebär det att dessa aktiviteter inte blev genomförda.

Medlemsorganisationerna har varit tvungna att säga upp personal på grund av nedskärningarna och har i hög grad fått bekosta uppsägningstider med egna medel.

Medlemsorganisationerna lyfter också konsekvenser för sina lokala samarbetspartner i samarbetsländerna. En viktig uppgift är att ge röst åt människorättsförsvare, röster som riskerar att inte längre höras när info/kom-anslaget dras in. Genom kommunikationsinsatserna har också lokala samarbetspartner direkt kunnat nå svenska beslutsfattare, både när de besökt

Sverige och genom digitala metoder. När insatserna nu läggs ner förlorar de en kanal för att kunna bedriva påverkan utifrån sina lokala kontexter. I flera insatser har det ingått kontakt mellan unga i Sverige och barn och unga i samarbetsländer, där de har kunnat utbyta erfarenheter, idéer och kunskap. Den kontakten försvåras också.

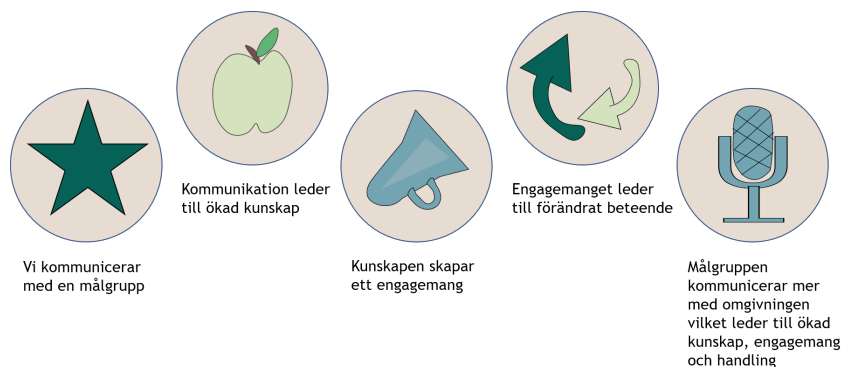
Konsekvenser för SMR:s kansli

För SMR:s kansli innebär det plötsliga avslutet av avtalet med Sida, utan täckning för utfasningsperioden, att vi har tvingats använda egna medel till att täcka nödvändiga lönekostnader för arbetet med omläggningen av budget, bedömningar av rapporter, informationsmöten, rapportering med mera. Detta samtidigt som arbetsbördan i relation till anslaget har varit hög i och med beräkningar av olika neddragningsmodeller, nya beslutsunderlag och allt annat som kommit med hanteringen av det plötsliga avslutet. Kansliet går nu igenom en process där olika funktioner och arbetsuppgifter måste omfördelas till följd av nedskärningarna och en minskad personalstyrka. Det påverkar både kontinuiteten, uppföljningen och resultaten. Förlusten av kommunikationsanslaget innebär också en förlust av vårt eget påverkansprojekt och möjligheten att genom det samordna medlemsorganisationernas påverkansarbete och jobba mot medlemsorganisationernas målgrupper i Sverige. Mycket av det arbete som legat inom kommunikationsanslaget och som syftat till att bygga engagemang och intresse för de globala frågorna kommer inte längre att genomföras då kansliet inte har möjlighet att finansiera detta själva. En indirekt följd av minskningen av Sidas anslag är att medlemsavgifterna till kansliet också minskar och därmed de egna medel kansliet har till sitt förfogande.

Kommunikationsprogrammet

Kommunikationsprogrammet har under 2022–2023 liksom förra perioden framför allt bestått av vidareförmedling till våra medlemsorganisationers kommunikationsinsatser. I programmet har också ingått delar av två tjänster på SMR:s kansli med fokus på rådgivning inom utvecklingspolitik (se mer under [Kansliets påverkansarbete](#)). För att hantera vidareförmedlingen har vi också avsatt pengar för tjänster som arbetat med samordning, handläggning, ledning och som controller.

Kommunikationsprogrammet har utgått från följande förändringsteori:

- Vi kommunicerar med en målgrupp
- Kommunikationen leder till ökad kunskap
- Kunskapen skapar ett engagemang
- Engagemanget leder till att målgruppen förändrar sitt beteende
- Målgruppen kommunicerar i sin tur med sin omgivning vilket leder till ökad kunskap, engagemang och handling

Vi har formulerat två övergripande mål för kommunikationsprogrammet, vilka har relaterat till regeringens info/kom-strategi och till målen för det utvecklingssamarbete som vi stödjer:

De målgrupper som kommunikationsinsatserna vänder sig till har kunskap om det arbete civilsamhällesaktörer bedriver för ett samhälle som är miljömässigt hållbart, rättvist, jämställt och demokratiskt.

De målgrupper som kommunikationsinsatserna vänder sig till agerar själva och tillsammans med andra för att bidra till ett samhälle som är miljömässigt hållbart, rättvist, jämställt och demokratiskt.

Insatser som har ingått i programmet

Under perioden har nio insatser ingått i kommunikationsprogrammet, genomförda av åtta organisationer (se bilaga 1). Vi hade även godkänt en insats med start 2023 och var nära ett beslut om godkännande för ytterligare en insats, också med start 2023, men ingen av de insatserna hann komma igång innan Sida sa upp avtalet.

Resultat

Eftersom insatserna blev avbrutna långt innan egentligt slutdatum har vi enbart begärt att medlemsorganisationerna rapporterar aktiviteter, med tillägget att de får rapportera in resultat om det finns sådana. I alla slutrapporter finns det både resultat och tecken på kommande resultat. Här är exempel från alla insatser:

- Efter Evangeliska Frikyrkans så kallade [missionsturné](#) till församlingar runt om i landet finns internationella frågor i högre grad än tidigare med i olika samlingar som församlingarna har.
- 127 000 elever har använt Erikshjälpens resursmaterial [Rafiki](#) i skolan och samtal med pedagoger visar att det har gett barn ny kunskap. Det finns också exempel på att elever har tagit initiativ för att sprida kunskap om globala målen, till exempel en skola som gjorde en skolgårdsfest med information och aktiviteter så att även deras föräldrar fick lära sig.
- 370 pedagoger har deltagit i Erikshjälpens utbildningar inom insatsen [Rafiki](#), och har därmed fördjupat sina kunskaper om globala frågor och barns rättigheter och även fått verktyg och metoder till sin undervisning. Skolledare har bokat in pedagoger på utbildningar och 30 skolledare har även själva deltagit i utbildningarna.
- Skolor i Sverige har genom Erikshjälpens och dess samarbetspartner haft kontakt med skolor i Kenya. En av dem har nu fortsatt samarbetet på egen hand, med Erikshjälpens och dess samarbetspartner som stöd i bakgrunden.
- En av barnrättsambassadörerna som deltog i Erikshjälpens insats [Barnhemsdialogen](#) fick kontakt med den lokala organisationen CEOSS i Egypten, som nu har inlett ett samarbete med Svenska Alliansmissionen om att förändra utbildade ambassadörer som ska sprida kunskap om barns rättigheter.
- Barnrättsambassadörer inom [Barnhemsdialogen](#) har påverkat församlingar att avsluta sitt ekonomiska stöd till barnhem och att församlingar påverkat barnhem att ställa om till ett alternativt sätt att arbeta utifrån ett barnrättsperspektiv.
- Personer som har varit följeslagare i Palestina och Israel genom [Ekumeniska följeslagarprogrammet](#) fortsätter att långt efter att de avslutat sitt uppdrag ha ett djupt engagemang för frågorna om en hållbar fred baserad i folkrätten.
- Två svenska ambassader har genomlyst och kartlagt ungas inflytande i ambassadernas regionala portföljer utifrån KFUM Sveriges [kartläggning om ungas inflytande i biståndet](#).
- Två unga kvinnor som deltog i Life & Peace Institutes projekt [Peacefinders](#) ledde ett seminarium om unga, fred och säkerhet, där beslutsfattare deltog.
- Utifrån [Kristna Fredsrörelsens](#) arbete har cirka 129 200 personer i media exponerats för frågor om civilsamhällesaktörers ickevåldsarbete för fred, rättvisa och hållbarhet. 630 personer har ökat sin kunskap i frågorna.
- Genom [Läkarmissionens](#) insats har unga fått möjlighet att delta i evenemang som Stockholm +50. Genom det har de fått en ökad tilltro till sig själva som förändringsagenter i arbetet för planetens hälsa.

Kansliets påverkansarbete

Under perioden har kansliet jobbat med samordning av medlemsorganisationerna, bland annat i samband med valrörelsen 2022. Året

präglades i hög utsträckning av de nedskärningar som blev resultatet av att regeringens valde att använda biståndspengar för att finansiera mottagandet av flyktingar från Ukraina. En del av kansliets planerade arbete fick läggas på is med anledning av de så kallade limiterna, till exempel fick vi prioritera bort medverkan på Almedalen. Under perioden har vi trots detta kunnat genomföra en hel del påverkansinsatser:

- Våren 2022 höll vi en påverkansworkshop tillsammans med nio medlemsorganisationer inom SMR:s kommunikationsprogram med fokus på synergier och hur vi kan arbeta tillsammans med frågor av gemensamt intresse.
- Inför valrörelsen tog vi tillsammans med flera andra organisationer ett gemensamt initiativ i syfte att skapa engagemang för det internationella utvecklingssamarbetet i valrörelsen. SMR:s kansli bidrog med informationsmöten, texter, spridning av material, involvering av medlemsorganisationer och samordning av en debattartikel på temat valrörelse och internationellt utvecklingssamarbete som publicerades i Dagens Nyheter den 1 maj 2022.
- Vi var också några organisationer som arbetade med ett parallellt initiativ som gick under rubriken [En hundradel för världen](#) och i hög utsträckning riktade sig till människor med ett engagemang i de olika kristna samfundet. Vi lyfte det regelbundet i våra kanaler och skickade ut material för påverkan till de 23 organisationer och samfund som ställt sig bakom initiativet, varav 18 SMR-medlemmar. Veckan före valet publicerade 17 av dessa en gemensam debattartikel i tidningen Dagen.
- Vi har under perioden även publicerat artiklar på temat religions- och övertygelsefrihet och civilsamhällets utrymme (i tidningen Dagen och i Altinget).
- De nedskärningar som aviserades efter Rysslands invasion av Ukraina gav också anledning att opinionsbilda kring biståndet. Kansliet har under året tagit fram flera opinionsbildande texter i syfte att sprida fakta och kunskap om biståndet och om vikten av det långsiktiga utvecklingssamarbetet. Bland annat i Expressen, Svenska Dagbladet och Dagen. Vi bedömer genomslaget som stort för några av artiklarna men på grund av lägre personaltid i och med limiterna och efterföljande nedskärningar har vi inte kunnat göra någon närmare uppföljning.
- Vi lanserade ett digitalt verktyg för religiös läskunnighet under Partnership for Religion and Sustainable Development (Pard) General Assembly, [An introduction to Religious Literacy: Working With Change in a Religious World](#)
- Vi har inom ramen för [Kunskapsforum för religion och utveckling](#) tagit fram en policybrief om religionens roll och religiösa aktörers betydelse för utveckling, som är tänkt att kunna användas av utlandsmyndigheten i de länder där nya landstrategier ska tas fram under året.

- Vi har arrangerat samtal med nyttillträdde riksdagsledamöter, där medlemsorganisationer har deltagit och där vi bland annat pratat om frågor som rör religion, utveckling och civilsamhällets utrymme.

Metoder och aktiviteter

Medlemsorganisationernas internationella utvecklingssamarbeten är grunden för kommunikationsinsatserna. Det är genom utvecklingssamarbetet som de utvecklar relationerna med sina samarbetspartner. Där hämtar de kunskap om de teman de arbetar med. De tar också med sig metoder till kommunikationsinsatserna som de har erfarenhet av i utvecklingssamarbetet, till exempel LPI:s arbete med konflikthantering på Afrikas horn. Det här gör både att de kan visa på god kompetens och beprövad erfarenhet och att det blir synergier med utvecklingssamarbetet. Det finns både synergier med medlemsorganisationernas utvecklingsinsatser och med deras praktikantinsatser.

Några exempel på metoder:

- Utbilda vidareförmedlare som använder sina nätverk för att genomföra kommunikationsinsatser om specifika frågor, till exempel barnrättsambassadörerna i Erikshjälpens insats *Barnhemsdialogen – fas 2*.
- Dialog mellan unga i Sverige och unga i andra länder, till exempel genom LPI:s insats *Peacefinders*.
- Unga i Sverige och unga i andra länder samarbetar om en specifik fråga, som unga gamers i Läkarmissionens insats *Stand-up for the right to planetary health*.
- Utbildning för att vara följeslagare i Israel och Palestina och tillbaka i Sverige genomföra kommunikationsinsatser utifrån sina erfarenheter, som i Sveriges kristna råds insats.
- Kultur som ett sätt att kommunicera om de globala målen.
- Samarbete med högskolor, näringslivet och andra civilsamhällesorganisationer.

Samarbete och samverkan

I alla insatser som har ingått i kommunikationsprogrammet är samarbete en viktig strategi och det gör att de både kan nå ut brett och nå specifika målgrupper. Det finns samarbeten med universitet och högskolor, med det privata näringslivet och med andra civilsamhällesorganisationer som arbetar med målgruppen fast kanske från ett helt annat perspektiv. Att insatserna nu måste avslutas abrupt försvårar samverkan och skadar även trovärdigheten hos oss som organisationer.

SMR:s kansli bidrar med en viktig samordnande roll för att ge medlemsorganisationerna möjlighet att lära av varandra och hitta synergier både när det gäller metoder, uppföljning och påverkansarbete.

Kvalitetssäkring

Under 2022 genomförde SMR en organisationsbedömning av Equmeniakyrkan, vars kommunikationsinsats var godkänd för start 2023 men inte hann starta. De systemgranskningar som var inplanerade ställdes in på grund av nedskärningarna med anledning av regeringens flyktingavräkningar.

Budget

Budgeten för 2022–2023 var ursprungligen på 22 639 077 kronor, men vid den första neddragningen 2022 minskade den till 19 869 394 kronor och vid sista neddragningen till 9 523 245 kronor.

Tilläggsavtal och omdisponeringar

Sida och SMR har skrivit ett tilläggsavtal om anslaget under perioden 2022–2023 vilket gällde Sidas neddragning av budgeten under 2022 med 24,58 procent på grund av de så kallade limiterna. I samband med tilläggsavtalet skickade vi in en reviderad budget, där några av förändringarna var att

- budgetposten *Utbetalningar genom avtalsförhållande till svensk CSO* minskade från 8 634 243 kronor till 6 367 179 kronor
- budgetposten *Vidareförmedlingskostnader hos ramorganisationen/Verksamhetskostnader* minskade från 245 500 kronor till 35 000 kronor, då vi enbart behöll kostnaden för revision (i den finansiella rapporten har vi dock lagt till kostnader för en resa till och från Härnösand där samordnaren för anslaget deltog i en kurs i förändringsledning, vilket vi bedömde var relevant för anslaget)
- budgetposten *Vidareförmedlingskostnader hos ramorganisationen/Personalkostnader* minskade från 878 200 kronor till 844 126 kronor, då vi tog bort visst ledningsstöd
- budgetposten *SMR:s insats: Området utvecklingspolitik/Verksamhetskostnader* minskade från 50 000 kronor till 10 000 kronor, en kostnad för att täcka ett seminarium som redan hade ägt rum
- budgetposten *Vidareförmedlingskostnader hos ramorganisationen/Personalkostnader* minskade från 400 000 kronor till 369 000 kronor, då vi såg att personalkostnaden troligtvis skulle bli lägre.

Sida beslutade att inte skriva något tilläggsavtal för neddragningen 2023. Vi skickade dock in en reviderad budget i samband med rekvisitionen för 2023, se nedan. Vi skrev tilläggsavtal med medlemsorganisationerna gällande förändringen 2022, men valde att för sänkningen 2023 att inte skriva några nya tilläggsavtal utan, liksom Sida, skicka ut information och beslut via mejl.

Sida har godkänt en omdisponering 28 februari 2023: att SMR får omfördela kvarvarande medel från budgetposten som gäller vidareförmedling till

medlemsorganisationerna till budgetposten som finansierar kansliet (personal- och arbetsplatskostnader samt revision). Efter att medlemsorganisationerna har reviderat sina kommunikationsinsatser är det två medlemsorganisationer som har kvarvarande medel att betala tillbaka till SMR, vilket vi kommer att använda enligt ovan. Det gäller totalt 17 961 kronor.

Rekvisitioner

I samband med rekvisitionen i mars 2022 skickade vi in en lista över mottagande part. I samband med rekvisitionen i februari 2023 skickade vi in preliminärt utfall för 2022, prognos för 2023 och reviderad budget för 2023. I den reviderade budgeten var den största förändringen att summan för beviljat anslag för 2023 på 11 369 394 kronor sänkts till 1 023 245 kronor (9 procent av ursprunglig budget) och att perioden förkortades till 31 mars.

Finansiell rapport

Enligt instruktionen från Sida är den finansiella rapporten byggd på den senaste reviderade budgeten 2022–2023 och tidigare budgetar för 2022 och 2023 kan bortses ifrån. Perioden under 2023 är till och med 31 mars, men kostnader som avser slutrapporter, inklusive verifiering av kostnader, revision eller slutlig utvärdering av projektet/verksamheten är enligt kommunikation fortsatt ersättningsgilla, trots att de uppkommit efter aktivitetsperiodens slut.

För övrig information var vänlig se noter till den finansiella rapporten.

Kostnadseffektivitet

Flera av medlemsorganisationerna vittnar i sina slutrapporter om att de under 2022 gjorde ett förarbete som skulle mynna ut i olika sorters aktiviteter och arbete under de kommande åren men att insatsen i och med anslaget snabba avslut inte kom till sin rätt. Under 2023 försöker alla medlemsorganisationer fortsätta med åtminstone delar av insatserna med framför allt egna medel, men det finns stora utmaningar, framför allt då en del har tvingats säga upp personal. Det snabba och oplanerade avslutet som vi och medlemsorganisationerna har tvingats göra har inneburit att vi inte har kunnat genomföra det arbete som vi har lagt ned tid och resurser på. Det är inte ett kostnadseffektivt sätt att arbeta. Vi beklagar att politiska prioriteringar ledde till detta.

Med det sagt så har medlemsorganisationerna en stor vana vid att planera budgetar på ett sätt som gör att de är kostnadseffektiva, vilket har gällt även den här perioden. Som redan har nämnts har de trots nedskärningar genomfört sina insatser så långt de har kunnat och även kunnat uppnå resultat, trots alla utmaningar. Både medlemsorganisationerna och SMR:s kansli har framför allt använt befintliga kanaler och mötesplatser för att nå ut med våra budskap. Vi har samarbetat med andra och vi har använt oss av skeenden i samhället för att kunna få ett större genomslag.

Bilagor

1. Insatser som har ingått i kommunikationsprogrammet
2. Finansiell rapport
3. Revisionsrapportering
4. SMR:s management respons
5. Årsberättelse för 2022 inklusive årsredovisning